

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-33/2006.

Jelentés a Gerecse-hegység barlangjaiban a 2005. évben végzett denevérfaunisztikai kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység barlangjainak denevérfaunisztikai kutatását Egyesületünk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által 2202/2/2001. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély, illetve több barlang (pl. Lengyel-barlang, Pisznice-barlang, Vértes László-barlang, stb.) esetében az adott barlangra érvényes kutatási engedély alapján folytatta. A hosszú távú kutatási program célja a Gerecse-hegység területén lévő barlangokban és egyéb földfelszín alatti objektumokban előforduló denevérállomány alaposabb megismerése és védelme. Ezen belül:

- a denevérek faji összetételének és állomány nagyságának felmérése,
- a téli és nyári szálláshelyek valamint a tavaszi és őszi váltószállások behatárolása,
- a helyi és nagyobb távolságú vándorlások vizsgálata, a szálláshely-összefüggések kimutatása,
- a denevéreket és élőhelyeiket veszélyeztető tényezők feltárása, a megfelelő védelem biztosítása, illetve az erre vonatkozó javaslat kidolgozása.

Terveink szerint a kiemelt jelentőségű barlangi és egyéb földalatti élőhelyeket (pl. Pisznice-barlang, Keselő-hegyi II. triászbanya tárója, stb.) havonként, a további ismert barlangi élőhelyeket (kb. 40 barlang és mesterséges üreg) évszakonként és 100-150 potenciálisan "denevéres" barlangot legalább egy téli és egy nyári alkalommal ellenőrizzük. A denevéres adatfelvételek mellett több barlangban (pl. Lengyel-barlang, Pisznice-barlang, Vértes László-barlang, stb.) rendszeres klimatológiai adatfelvételt is végzünk, vizsgálva a barlangok – mint denevér-élőhelyek – általános és speciális viszonyait, egyben a denevérek barlangi tartózkodásának körülményeit, élőhely-igényeit.

A Gerecse-hegység 2005-ben felkeresett 125 barlangja és 5 bányavágata közül összesen 30-ban, az összes vizsgált objektum 22,7 %-ában tapasztaltunk denevérlakottságot. A 679 ellenőrzés közül 154 volt pozitív, ez az összes számlálás 22,7 %-a. Az adatok megfelelő pontossággal tükrözik a valós állapotot, mivel a tudottan denevéres barlangok pozitív hatását az alkalmi szálláshelyek esetlegessége ellensúlyozza.

A téli bejárások során 26 objektumban (20 %) talákoztunk denevérekkel, míg a nyári számlálások 16 objektumban (12,3 %) jártak eredménnyel. Tíz objektumban (7,7 %) mind a téli, mind a nyári ellenőrzéskor tartózkodott denevér. Ezek az adatok – a nyári időszakra vonatkozóan kis mértékű pozitív irányú eltérésekkel – összhangban állnak az előző évek tapasztalataival.

A téli időszakban a vizsgált terület barlangjainak, bányavágatainak többségében mindössze néhány denevér – legelterjedtebben kis patkósdenevér és közönséges denevér – tartózkodott. A jelentősebb, legalább 10 egyedszámú telelőhelyek:

- Bajnai Öreg-lyuk – 14 egyed (2005.12.22.)
- Bajóti Büdös-lyuk – 53 egyed (2005.10.30.)
- Keselő-hegyi eocénbanya K-i bányavágata – 42 egyed (2005.12.18.)
- Keselő-hegyi II. triászbanya tárója – 50 egyed (2005.03.22.)
- Lengyel-barlang – 18 egyed (2005.11.27.)
- Öreg-kői 1.sz. zomboly – 38 egyed (2005.02.20.)
- Pisznice-barlang – 39 egyed (2005.01.30.)
- Pisznicei-zomboly – 43 egyed (2005.01.30.)
- Tűzköves-barlang – 48 egyed (2005.03.05.)
- Veres-hegyi-barlang – 20 egyed (2005.02.26.)

A nyári időszakban a terület barlangjai néhány kivétellel csak kis egyedszámú alkalmi denevér-szálláshelyként szolgáltak. A Pisznicei Határ-barlangban a kereknyergű patkós-denevérnek csak egy egyedét láttuk, már a szülőkolónia felbomlása után, július-szeptember között. A Denevér-barlangban évek óta megfigyelt kis patkós-denevér szülőkolónia 2005-ben is összeállt, május 15-én 13 egyedet, augusztus 20-án 19 egyedet számláltunk. Ez határozott gyarapodást jelent az előző évhez képest.

Több megfigyelési eredmény is felhívta a figyelmet a tavaszi és az őszi váltószállások jelentőségére. Szép példa erre a Bajóti Büdös-lyuk. E barlang 1-2 egyedes téli és csupán alkalmi nyári szálláshely, de 2005. április 12-én 48, október 30-án pedig 53 egyedet észleltünk itt.

A barlangok és bányavágatok 2005. évi ellenőrzése során az alábbi 12 denevérfajt regisztráltuk:

kis patkós-denevér (*Rhinolophus hipposideros*)
nagy patkós-denevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)
kereknyergű patkós-denevér (*Rhinolophus euryale*)
vízi denevér (*Myotis daubentonii*)
csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
horgasszőrű denevér (*Myotis nattereri*)
nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
közönséges denevér (*Myotis myotis*)
hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*)
kései denevér (*Eptesicus serotinus*)
szürke hosszúfülű denevér (*Plecotus austriacus*)
píse denevér (*Barbastella barbastellus*)

(A mellékletben mindenhol közönséges denevért tüntettünk fel. Bár a hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*) előfordulása is biztos, de mivel a határozások kizárólag szemrevételezéssel történtek, ezért nem vállalkoztunk a két faj elkülönítésre.)

Ezúton is köszönetet mondunk a Karszt és Barlang Alapítványnak, mely pályázati támogatásával igen jelentős mértékben elősegítette kutatási programunk eredményes megvalósítását.

Kutatási engedélyünk érvényessége 2005. december 31-én lejárt. Mivel a munkát hosszú távon tovább kívánjuk folytatni, ezért a hosszabbításra vonatkozó engedély-kérelmünket véleményezésre és az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség felé történő továbbításra decemberben benyújtottuk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságához. A Felügyelőség 2006. január 17-én H-248-2/2006. számon kiadott határozatával a további kutatást 2010. december 31-éig engedélyezte.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet: Az átvizsgált barlangok jegyzéke a számlálások időpontjának, valamint a denevérek faj- és egyedszámának feltüntetésével.

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-34/2006.

Jelentés a Kálvária-hegyi 1.sz. és 2.sz. barlangokban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (3304 Eger, Sánc u. 6.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegységben, Tatabányai külterületén, a várostól keletre emelkedő Kálvária-hegy nyugati oldalában kb. 260 m tszf. magasságban egymástól néhány méterre nyíló Kálvária-hegyi 1.sz. és 2.sz. barlang (országos barlangnyilvántartási számuk: 4610/28. és 4610/29.) feltáró kutatását, klimatológiai és biológiai vizsgálatát valamint dokumentálását Egyesületünk eddig a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által 22-4/2001. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A barlangok évtizedek óta ismertek, de érdemi speleológiai vizsgálat és jelentősebb feltárási kísérlet korábban nem történt bennük, dokumentációjuk (térkép, fotó, leírás) is erősen hiányos. Az alsó szakaszaikban felső triász dolomitos mészkőben, felső szakaszaikban felső eocén mészkőben található üregek a kőzet ÉNy-DK és É-D irányú törésvonalai mentén alakultak ki, feltehetően a hajdani termálkarsztos forrástevékenység hatására. A járatok elsősorban több szintben egymás alatt vezető szűk kuszodák, melyeket több ponton is összenyílnak. Falaik gyengén korrodáltak, képződményszegények. A barlangok kitöltése kötörmelékes, löszös agyag. A Kálvária-hegyi 1.sz. barlang mélysége kb.10 m, járatainak összhosszúsága kb.100 m. Az 1991. évi vázlatos felmérés szerint a Kálvária-hegyi 2.sz. barlang mélysége 2,5 m, járatainak összhosszúsága 34 m.

A 2005. év folyamán – az előző évhez hasonlóan – mindkét barlangban az alsó szinti járatokban végeztünk feltáró kutatást, mely elsősorban az összeköttetés megteremtésére irányult. Ez a munka a kibontott törmelék felszínre szállításának meglehetősen körülményes volta miatt csak lassan haladt, számottevő eredményt még nem értünk el. A kihordott anyagot a barlangbejáratok előterében sikerült tájbaillően elhelyezni.

A tervezett klimatológiai méréssorozatot ez évben sem indítottuk meg, mivel a hőmérők kihelyezését továbbra is „felesleges áldozatnak” értékeltük. A rendszeres ellenőrző bejárások során csak elvéve észleltünk egy-egy kis patkósdenevért. A denevérállomány már az előző években is megfigyelt, a korábbiakhoz képest nagyfokú csökkenése és a szinte minden alkalommal tapasztalható szemetelés ismételten felhívja a figyelmet a védelmi problémákra. A megnyugtató és barlangvédelmi szempontból kívánatos megoldást a bejáratok lezárása jelenthetné.

Kutatási engedélyünk érvényessége 2005. december 31-én lejárt. Mivel a munkát hosszú távon tovább kívánjuk folytatni, ezért a hosszabbításra vonatkozó engedély-kérelmünket véleményezésre és az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség felé történő továbbításra decemberben benyújtottuk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósághoz. A Felügyelőség 2006 január 17-én H-247-2/2006. számon kiadott határozatával a további kutatást 2008. december 31-éig engedélyezte.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet: A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei

**A Kálvária-hegyi 1.sz. és 2.sz. barlangban 2005-ben végzett
denevérfanisztiikai adatfelvételek eredményei:**

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Kálvária-hegyi 1.sz. barlang</i>	2005.01.29.	kis patkósdenevér	1
	2005.02.26.	kis patkósdenevér	1
	2005.03.27.	-	-
	2005.04.30.	-	-
	2005.05.28.	-	-
	2005.06.11.	kis patkósdenevér	1
	2005.07.23.	-	-
	2005.08.27.	kis patkósdenevér	2
	2005.09.25.	-	-
	2005.10.23.	-	-
	2005.11.27.	kis patkósdenevér	1
	2005.12.18.	kis patkósdenevér	1
	<i>Kálvária-hegyi 2.sz. barlang</i>	2005.01.29.	kis patkósdenevér
2005.02.26.		kis patkósdenevér	1
2005.03.27.		-	-
2005.04.30.		-	-
2005.05.28.		-	-
2005.06.11.		-	-
2005.07.23.		-	-
2005.08.27.		-	-
2005.09.25.		-	-
2005.10.23.		kis patkósdenevér	2
2005.11.27.		kis patkósdenevér	2
2005.12.18.		kis patkósdenevér	2

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-35/2006.

Jelentés a Lengyel-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegységben, a Tatabánya város külterületén emelkedő Kő-hegy fennsíkjának DK-i peremén kb. 300 m tszf. magasságban nyíló, kb. 70 m mélységű és 600 m összhosszúságú fokozottan védett Lengyel-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4630/22.) hidrológiai, klimatológiai és biológiai kutatását Egyesületünk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által I-100-1/2003. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A barlangban a 2005. év folyamán havi rendszerességgel folytattunk denevérfaunisztikai adatfelvételt és három mérési ponton (Akna-terem, Kiskupola-terem, Guanó-terem) klimatológiai vizsgálatokat (a léghőmérséklet és a széndioxid-tartalom regisztrálását). A léghőmérséklet méréseket 0,2° C beosztású higanyos hőmérőkkel, a CO₂-tartalom méréseket HMS 900 I-CO₂ típusú egycsatornás széndioxid-mérő monitor kézi készülékkel végeztük. Ugyancsak regisztráltuk az elszórtan és csak időszakosan megjelenő gyenge cseppegéseket, de vízkémiai vizsgálatokra ez évben sem került sor.

Denevérfaunisztikai adatfelvételeink során ez évben négy faj, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), a vízi denevér (*Myotis daubentonii*), a közönséges denevér (*Myotis myotis*) és a szürke hosszúfűlű denevér (*Plecotus austriacus*) jelenlétét észleltük. A kis patkósdenevért helyi viszonylatban jelentős téli szálláshelye e barlang. November 27-én 17 egyedet, december 31-én 16 egyedet figyeltünk meg a Bejárati-terem térségében. A közönséges denevér csak tél végén jelent meg, 8 egyedet március 26-án regisztráltunk az Akna-terem térségében. A vízi denevér és a szürke hosszúfűlű denevér csak egy-egy egyeddel fordult elő rövid ideig a barlangban.

A barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben az Akna-teremben 9,7°C, a Kiskupola-teremben 9,3°C, a Guanó-teremben 9,2°C, összességében 9,4°C volt. A CO₂-tartalom ez évben is igen jelentős mértékben ingadozott. Januárban és februárban 0-0,2 tf% közötti, márciusban 0,2-0,5 tf% közötti, novemberben 0,4-1,0 tf% közötti, decemberben 0-0,4 tf% közötti CO₂ értékeket mértünk. A CO₂-tartalom a maximumot az Akna-teremben augusztusban (3,0 tf%), a Kiskupola-teremben szeptemberben (4,4 tf%), a Guanó-teremben júniusban és júliusban (4,8 tf%) érte el.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A 2005. évi klímamérések (léghőmérséklet és CO₂-tartalom) eredményei

A Lengyel-barlangban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei:

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Lengyel-barlang</i>	2005.01.23.	kis patkósdenevér	2
		határozatlan	1
	2005.02.26.	kis patkósdenevér	2
		vízi denevér	1
		közönséges denevér	1
		határozatlan	1
	2005.03.26.	vízi denevér	1
		közönséges denevér	8
		szürke hosszúfülű denevér	1
	2005.04.29.	határozatlan	1
	2005.05.28.	kis patkósdenevér	3
	2005.06.26.	-	-
	2005.07.31.	-	-
	2005.08.28.	-	-
	2005.09.25.	kis patkósdenevér	3
		határozatlan	1
	2005.10.25.	kis patkósdenevér	4
		vízi denevér	1
		szürke hosszúfülű denevér	1
	2005.11.27.	kis patkósdenevér	17
	vízi denevér	1	
2005.12.31.	kis patkósdenevér	16	
	közönséges denevér	1	

A Lengyel-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) és széndioxid-tartalom (tf%) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Akna-terem		Kiskupola		Guanó-terem	
	°C	°C	CO ₂ tf%	°C	CO ₂ tf%	°C	CO ₂ tf%
2005.01.23.	-0,5	9,6	0	9,3	0	9,2	0,2
2005.02.26.	-1,2	9,7	0	9,4	0	9,3	0,2
2005.03.26.	14,5	10,0	0,2	9,2	0,2	9,1	0,5
2005.04.29.	19,8	9,5	0,3	9,1	1,0	8,9	2,4
2005.05.28.	25,2	9,4	0,6	9,3	3,2	9,0	4,2
2005.06.26.	24,7	9,6	1,5	9,2	4,1	9,1	4,8
2005.07.31.	32,2	10,2	2,9	9,4	3,8	9,4	4,8
2005.08.28.	25,3	10,2	3,0	9,3	4,1	9,3	4,6
2005.09.25.	20,5	10,0	2,9	9,3	4,4	9,2	4,3
2005.10.25.	14,2	10,2	1,4	9,5	2,9	9,4	3,9
2005.11.27.	4,5	9,2	0,4	9,3	0,5	9,2	1,0
2005.12.31.	-2,4	9,3	0	9,3	0,2	9,3	0,4

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-36/2006.

Jelentés a Lengyel-szakadéokban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység déli peremén, a Tatabánya város külterületén emelkedő Kő-hegy fennsíki részén nyíló Lengyel-szakadék (országos barlangnyilvántartási száma: 4630/23.) feltáró kutatását és dokumentálását Egyesületünk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által 6604/4/2003. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatta.

A 2003. őszén megkezdett nagyszabású feltáró munka eredményeként 2004. végére a barlang hossza 60,5 m-re, mélysége 26 m-re növekedett. A 2005. évi munka a Zászlós-kürtő aljáról induló, a téli időszakban erőteljesen huzatoló kuszoda további feltárására koncentrált. Ennek előfeltétele volt a kuszoda bejárata előtti törmelékkúp eltávolítása, mivel az ide leszivárgó, csepegő-csorgó vizek ennek anyagából újra és újra feliszapolták a lapos járatot. Ez a bonyolult járatszerkezet miatt nagy munkabefektetést igényelt, az anyag felszínre szállításához 12 fő, a Fehér-akna alján kialakított depóba szállításához 7 fő részvételére volt szükség. A barlang levegőjében tavasszal megjelenő és a nyári-őszi időszakban rendkívül magas értéket elérő CO₂ miatt a feltáró munkát május közepétől december elejéig szüneteltetni kellett. Ennek következményeként ez évben a barlang hosszát nem sikerült tovább növelni.

A barlangban a 2005. év folyamán havi rendszerességgel folytattunk denevérfaunisztikai adatfelvételt és három mérési ponton (Fehér-akna teteje és alja, Zászlós-kürtő alja) klimatológiai vizsgálatokat (a léghőmérséklet és a széndioxid-tartalom regisztrálását). A léghőmérséklet méréseket 0,2° C beosztású higanyos hőmérőkkel, a CO₂-tartalom méréseket HMS 900 I-CO₂ típusú egycsatornás széndioxid-mérő monitor kézi készülékkel végeztük. A 2004. december 22. – 2005. január 23. és 2005. június 26. – július 31. közötti radon aktivitáskoncentráció vizsgálatok eredményeit az MTA Debreceni Atommagkutató Intézet Radon Csoportja készíti el. Jelentésünk összeállításának időpontjáig a feldolgozás eredményét sajnos nem kaptuk meg.

Denevérfaunisztikai adatfelvételeink során mindössze egy alkalommal, december 31-én regisztráltuk a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) egyetlen egyedét. Ez mellett két esetben (január 9-én és március 13-án) láttunk egy-egy röpködő, így határozatlan fajú denevért. A barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a Fehér-akna tetején 5,4°C, a Fehér-akna alján 7,0°C, a Zászlós-kürtő alján 7,2°C, összességében 6,5°C volt. A széndioxid-tartalom ez évben is igen jelentős mértékben ingadozott. Április végéig, illetve november végétől CO₂ mentes volt a barlang levegője, de május végén már 3,5 tf%-ot is mértünk. A CO₂-tartalom a maximumot a Fehér-akna tetején augusztusban (4,5 tf%), a Fehér-akna alján júliusban (4,8 tf%), a Zászlós-kürtő alján augusztusban és szeptemberben (4,6 tf%) érte el.

Kutatási engedélyünk érvényessége 2005. december 31-én lejárt. Mivel a munkát hosszú távon tovább kívánjuk folytatni, ezért a hosszabbításra vonatkozó engedélykérelmünket véleményezésre és az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség felé történő továbbításra decemberben benyújtottuk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósághoz. Az engedély a jelentéskészítés időpontjáig még nem érkezett meg.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet:

2./ A 2005. évi klímamérések (léghőmérséklet és CO₂-tartalom) eredményei

A Lengyel-szakadékbán 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) és széndioxid-tartalom (tf%) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Fehér-akna teteje		Fehér-akna alja		Zászlós-kürtő alja	
	°C	°C	CO ₂ tf%	°C	CO ₂ tf%	°C	CO ₂ tf%
2005.01.23.	-0,5	1,8	0	5,2	0	6,4	0
2005.02.26.	-1,2	0,3	0	3,2	0	4,3	0
2005.03.26.	14,5	4,2	0	4,5	0	6,4	0
2005.04.29.	19,8	5,2	0	7,4	0	7,1	0
2005.05.28.	25,2	6,6	0,2	8,6	1,8	7,3	3,5
2005.06.26.	24,7	5,5	1,7	8,4	3,5	8,1	3,1
2005.07.31.	32,2	9,1	4,3	8,9	4,8	8,4	4,5
2005.08.28.	25,3	9,4	4,5	9,1	4,6	8,5	4,6
2005.09.25.	20,4	8,3	3,7	9,3	4,2	8,4	4,6
2005.10.25.	14,2	8,5	1,1	9,2	2,6	9,0	4,0
2005.11.27.	4,5	4,2	0	7,1	0	7,0	0
2005.12.31.	-2,4	1,7	0	3,2	0	5,3	0

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-37/2006.

Zárójelentés a Malom utcai-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
(9021 Győr, Árpád u. 28-32.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Tata város belterületén, a Malom utca 19. szám alatti lakóépület előtti közterületen nyíló Malom utcai-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4630/58.) feltáró kutatását és dokumentálását Egyesületünk az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által H-21804-2/2005. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatta.

A barlang bejáratát megnyitó útberogyás 2005. június közepén alakult ki, az üregbe itt koncentráltan bejutó csapadékvizek törmelék-kimosásának következményeként. Tata Város Polgármesteri Hivatalának felkérésére a helyszínt ekkor megvizsgáltuk és megállapítottuk, hogy a berogyás alján 1-1,2 m-es mélységben megnyílt üreg kialakulása és méretei alapján barlangnak minősül. A feltáró munkát a berogyás kitisztításával és -2 m-ig tartó továbbmélyítésével kezdtük. Az innen kiemelt kb.3 m³-nyi anyag – javarészt kötőrmelékes homok és építési törmelék – konténeres elszállításáról a Polgármesteri Hivatal gondoskodott. Miután a bejárat magasságát sikerült járható méretűre bővíteni, a barlang kis lapos terméből is eltávolítottuk a bemosódott törmeléket. Mivel további feltárási lehetőséget itt nem láttunk, a kutatást evvel be is szüntettük. A barlang térkép- és fotódokumentációját elkészítettük.

A beszakadás alján nyíló barlangbejárat 2 m széles és 0,5 m magas. A boltíves alakú nyílás egy közel vízszintesen haladó 0,3-0,5 m magas, 1,5-3 m széles és 4,5 hosszú üregbe vezet, mely erősen fel van iszapoldva. Az üreg felső pleisztocén forrásmészköben alakult ki, gömbüstös falfelületei alapján feltehetően a hajdani forrástevékenység hatására. Feltárási idején viszonylag száraz volt, de az oldalfalaira és mennyezetére is feltapadt iszapnyomok szerint időszakosan, nagyobb csapadék esetén teljesen feltelhet vízzel. A barlangban életnyomokat nem észleltünk.

Az útberogyás következtében létrejött veszélyhelyzet mielőbbi megszüntetése, illetve a barlang megfelelő védelmének biztosítása érdekében elkészítettük a bejárat kiépítési és lezárási tervét és azt engedélyezésre benyújtottuk a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz. Az év végén a Polgármesteri Hivatal – terveinket maximálisan figyelembe véve – elvégezte e munkákat: a beszakadás omladékos oldalait beton támfallal biztosították, melynek tetejére (az utcaszinten) vízszintes helyzetű, 60 x 60 cm-es méretű, lakattal zárható lemezajtót építettek be.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet: barlangtérkép (M=1:100)

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-38/2006.

Jelentés a Nagy-Pisznice területén a 2005. évben végzett barlangkutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység központi részén emelkedő Nagy-Pisznice területén található Pisznice-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4650/1.), Pisznicei Alsó-barlang (4650/46.), Pisznicei Határ-barlang (4650/21.) és Pisznicei-zsomboly (4650/3.) feltáró, geológiai, hidrológiai, klimatológiai és biológiai kutatását valamint dokumentálását Egyesületünk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által 1-78-1/2003. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A 2005. év folyamán havonkénti rendszerességű léghőmérséklet mérést a Pisznice-barlangban és a Pisznicei-zsombolyban folytattunk. A Pisznicei Alsó-barlangban negyed-évenként, a másik három barlangban havonta történt denevérfaunisztikai adatfelvétel.

A tervezett feltáró munkák ez évben az Egyesület más irányú elfoglaltságai miatt elmaradtak, de a szükséges állagvédelmi beavatkozásokat minden esetben el tudtuk végezni.

A denevérfaunisztikai adatfelvételek során a Pisznice-barlangban ez évben 9 faj jelenlétét regisztráltuk, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) és a közönséges denevér (*Myotis myotis*) határozott dominanciájával. A kereknyergű patkósdenevérnek (*Rhinolophus euryale*) márciusban 6, decemberben 7 egyede tartózkodott a barlangban. A Pisznicei-zsombolyban 5 egyéb faj mellett a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) 31 egyede telet. A Pisznicei Alsó-barlangban és Határ-barlangban csak alkalmi előfordulásokat észleltünk.

A Pisznice-barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a K-i ág bejáratában 10,5°C, a Fő-ág végpontjánál 9,3°C, a Palota-ágban a Tizek-termében 9,4°C, összességében 9,6°C volt. A bejárat szakasz és a Ny-i ág átlagos léghőmérséklete ennél lényegesen alacsonyabb. A Pisznicei-zsomboly levegőjének éves átlaghőmérséklete a bejárat akna 10 m-es mélységében 5,1°C, az aknatalpon (-24 m) 5,4°C, a Cseppkölefolyásnál 5,9°C, összességében 5,5°C volt.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton

kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A Pisznice-barlangban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei
- 3./ A Pisznicei-zsombolyban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei

A Nagy-Pisznice barlangjaiban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei:

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznice-barlang</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	21
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		horgasszörű denevér	1
		közönséges denevér	12
	2005.03.05.	kis patkósdenevér	18
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	9
		kései denevér	2
	2005.03.27.	pisze denevér	1
		kis patkósdenevér	10
		kereknyergű patkósdenevér	6
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	6
	2005.04.30.	határozatlan	1
		kis patkósdenevér	2
		kereknyergű patkósdenevér	4
	2005.05.22.	csonkafülű denevér	2
		kis patkósdenevér	2
	2005.06.19.	határozatlan	1
		-	-
	2005.07.30.	határozatlan	1
	2005.08.27.	nagyfülű denevér	1
		közönséges denevér	2
		határozatlan	1
2005.09.24.	nagy patkósdenevér	2	
2005.10.30.	kis patkósdenevér	8	
	nagy patkósdenevér	2	
	kereknyergű patkósdenevér	1	
	csonkafülű denevér	2	
	közönséges denevér	2	
	kis patkósdenevér	2	
2005.11.26.	kis patkósdenevér	15	
	nagy patkósdenevér	1	
	kereknyergű patkósdenevér	3	
	csonkafülű denevér	2	
	közönséges denevér	2	
2005.12.28.	kis patkósdenevér	17	
	kereknyergű patkósdenevér	7	
	csonkafülű denevér	3	
	közönséges denevér	4	
	pisze denevér	1	

<i>Barláng</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznicei Alsó-barláng</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
	2005.04.30.	-	-
	2005.07.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
<i>Pisznicei Határ-barláng</i>	2005.01.30.	-	-
	2005.03.05.	-	-
	2005.03.27.	kis patkósdenevér	1
		nagy patkósdenevér	1
	2005.04.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.05.22.	-	-
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.08.27.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.09.24.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
<i>Pisznicei-zsomboly</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
		horgasszórú denevér	1
		közönséges denevér	8
		kései denevér	1
		pisze denevér	31
	2005.03.05.	közönséges denevér	4
		pisze denevér	30
	2005.03.27.	közönséges denevér	2
	2005.04.30.	közönséges denevér	2
	2005.05.22.	közönséges denevér	1
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	-	-
	2005.08.27.	-	-
	2005.09.24.	-	-
	2005.10.30.	közönséges denevér	5
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
		vízi denevér	3
		közönséges denevér	12
		pisze denevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
	közönséges denevér	9	
	pisze denevér	12	

A Pisznice-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	K-i ág bejáró	Fő-ág végpont	Tizek-terme
2005.01.30.	-6,2	10,2	9,4	9,5
2005.03.05.	-0,8	10,3	9,2	9,6
2005.03.27.	12,8	10,0	9,4	9,2
2005.04.30.	20,5	10,4	9,5	9,6
2005.05.22.	18,8	10,4	9,4	9,5
2005.06.26.	25,5	10,3	9,4	9,4
2005.07.30.	32,5	10,4	9,6	9,5
2005.08.27.	24,6	10,8	9,5	9,6
2005.09.24.	21,4	10,8	8,9	9,0
2005.10.30.	6,8	10,9	9,3	9,2
2005.11.26.	3,5	11,0	9,2	9,4
2005.12.28.	1,4	10,8	9,3	9,4

A Pisznicei-zsombolyban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Akna, -10 m	Aknatalp, -24 m	Cseppkő- lefolyás
2005.01.30.	-6,5	0,5	2,4	4,5
2005.03.05.	-1,5	2,4	3,6	4,0
2005.03.27.	12,5	6,0	5,1	5,5
2005.04.30.	19,8	6,1	5,5	5,6
2005.05.22.	18,6	5,1	5,3	5,4
2005.06.26.	25,2	6,5	6,5	6,8
2005.07.30.	32,5	6,6	6,1	6,7
2005.08.27.	24,2	7,0	7,0	7,1
2005.09.24.	21,0	6,3	6,0	7,2
2005.10.30.	6,5	7,0	7,5	7,2
2005.11.26.	3,2	4,5	5,1	5,3
2005.12.28.	1,2	3,1	4,5	5,3

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-38/2006.

Jelentés a Nagy-Pisznice területén a 2005. évben végzett barlangkutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység központi részén emelkedő Nagy-Pisznice területén található Pisznice-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4650/1.), Pisznicei Alsó-barlang (4650/46.), Pisznicei Határ-barlang (4650/21.) és Pisznicei-zsomboly (4650/3.) feltáró, geológiai, hidrológiai, klimatológiai és biológiai kutatását valamint dokumentálását Egyesületünk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által 1-78-1/2003. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A 2005. év folyamán havonkénti rendszerességű léghőmérséklet mérést a Pisznice-barlangban és a Pisznicei-zsombolyban folytattunk. A Pisznicei Alsó-barlangban negyed-évenként, a másik három barlangban havonta történt denevérfaunisztikai adatfelvétel. A tervezett feltáró munkák ez évben az Egyesület más irányú elfoglaltságai miatt elmaradtak, de a szükséges állagvédelmi beavatkozásokat minden esetben el tudtuk végezni.

A denevérfaunisztikai adatfelvételek során a Pisznice-barlangban ez évben 9 faj jelenlétét regisztráltuk, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) és a közönséges denevér (*Myotis myotis*) határozott dominanciájával. A kereknyergű patkósdenevérnek (*Rhinolophus euryale*) márciusban 6, decemberben 7 egyede tartózkodott a barlangban. A Pisznicei-zsombolyban 5 egyéb faj mellett a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) 31 egyede telet. A Pisznicei Alsó-barlangban és Határ-barlangban csak alkalmi előfordulásokat észleltünk.

A Pisznice-barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a K-i ág bejáratában 10,5°C, a Fő-ág végpontjánál 9,3°C, a Palota-ágban a Tizek-termében 9,4°C, összességében 9,6°C volt. A bejárat szakasz és a Ny-i ág átlagos léghőmérséklete ennél lényegesen alacsonyabb. A Pisznicei-zsomboly levegőjének éves átlaghőmérséklete a bejárat akna 10 m-es mélységében 5,1°C, az aknatalpon (-24 m) 5,4°C, a Cseppkőlefolyásnál 5,9°C, összességében 5,5°C volt.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton

kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A Pisznice-barlangban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei
- 3./ A Pisznicei-zsombolyban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei

A Nagy-Pisznice barlangjaiban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei:

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznice-barlang</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	21
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		horgasszörű denevér	1
		közönséges denevér	12
	2005.03.05.	kis patkósdenevér	18
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	9
		kései denevér	2
	2005.03.27.	pisze denevér	1
		kis patkósdenevér	10
		kereknyergű patkósdenevér	6
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	6
	2005.04.30.	határozatlan	1
		kis patkósdenevér	2
		kereknyergű patkósdenevér	4
	2005.05.22.	csonkafülű denevér	2
		kis patkósdenevér	2
	2005.06.19.	határozatlan	1
		-	-
	2005.07.30.	határozatlan	1
	2005.08.27.	nagyfülű denevér	1
		közönséges denevér	2
		határozatlan	1
	2005.09.24.	nagy patkósdenevér	2
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	8
nagy patkósdenevér		2	
kereknyergű patkósdenevér		1	
csonkafülű denevér		2	
közönséges denevér		2	
kis patkósdenevér		2	
2005.11.26.	kis patkósdenevér	15	
	nagy patkósdenevér	1	
	kereknyergű patkósdenevér	3	
	csonkafülű denevér	2	
	közönséges denevér	2	
2005.12.28.	kis patkósdenevér	17	
	kereknyergű patkósdenevér	7	
	csonkafülű denevér	3	
	közönséges denevér	4	
	pisze denevér	1	

<i>Barláng</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznicei Alsó-barláng</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
	2005.04.30.	-	-
	2005.07.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
<i>Pisznicei Határ-barláng</i>	2005.01.30.	-	-
	2005.03.05.	-	-
	2005.03.27.	kis patkósdenevér	1
		nagy patkósdenevér	1
	2005.04.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.05.22.	-	-
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.08.27.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.09.24.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
<i>Pisznicei-zsomboly</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
		horgasszórú denevér	1
		közönséges denevér	8
		kései denevér	1
		pisze denevér	31
	2005.03.05.	közönséges denevér	4
		pisze denevér	30
	2005.03.27.	közönséges denevér	2
	2005.04.30.	közönséges denevér	2
	2005.05.22.	közönséges denevér	1
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	-	-
	2005.08.27.	-	-
	2005.09.24.	-	-
	2005.10.30.	közönséges denevér	5
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
		vízi denevér	3
		közönséges denevér	12
		pisze denevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
	közönséges denevér	9	
	pisze denevér	12	

A Pisznice-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	K-i ág bejáró	Fő-ág végpont	Tizek-terme
2005.01.30.	-6,2	10,2	9,4	9,5
2005.03.05.	-0,8	10,3	9,2	9,6
2005.03.27.	12,8	10,0	9,4	9,2
2005.04.30.	20,5	10,4	9,5	9,6
2005.05.22.	18,8	10,4	9,4	9,5
2005.06.26.	25,5	10,3	9,4	9,4
2005.07.30.	32,5	10,4	9,6	9,5
2005.08.27.	24,6	10,8	9,5	9,6
2005.09.24.	21,4	10,8	8,9	9,0
2005.10.30.	6,8	10,9	9,3	9,2
2005.11.26.	3,5	11,0	9,2	9,4
2005.12.28.	1,4	10,8	9,3	9,4

A Pisznicei-zsombolyban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Akna, -10 m	Aknatalp, -24 m	Cseppkő- lefolyás
2005.01.30.	-6,5	0,5	2,4	4,5
2005.03.05.	-1,5	2,4	3,6	4,0
2005.03.27.	12,5	6,0	5,1	5,5
2005.04.30.	19,8	6,1	5,5	5,6
2005.05.22.	18,6	5,1	5,3	5,4
2005.06.26.	25,2	6,5	6,5	6,8
2005.07.30.	32,5	6,6	6,1	6,7
2005.08.27.	24,2	7,0	7,0	7,1
2005.09.24.	21,0	6,3	6,0	7,2
2005.10.30.	6,5	7,0	7,5	7,2
2005.11.26.	3,2	4,5	5,1	5,3
2005.12.28.	1,2	3,1	4,5	5,3

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-38/2006.

Jelentés a Nagy-Pisznice területén a 2005. évben végzett barlangkutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység központi részén emelkedő Nagy-Pisznice területén található Pisznice-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4650/1.), Pisznicei Alsó-barlang (4650/46.), Pisznicei Határ-barlang (4650/21.) és Pisznicei-zsomboly (4650/3.) feltáró, geológiai, hidrológiai, klimatológiai és biológiai kutatását valamint dokumentálását Egyesületünk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által 1-78-1/2003. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A 2005. év folyamán havonkénti rendszerességű léghőmérséklet mérést a Pisznice-barlangban és a Pisznicei-zsombolyban folytattunk. A Pisznicei Alsó-barlangban negyed-évenként, a másik három barlangban havonta történt denevérfaunisztikai adatfelvétel. A tervezett feltáró munkák ez évben az Egyesület más irányú elfoglaltságai miatt elmaradtak, de a szükséges állagvédelmi beavatkozásokat minden esetben el tudtuk végezni.

A denevérfaunisztikai adatfelvételek során a Pisznice-barlangban ez évben 9 faj jelenlétét regisztráltuk, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) és a közönséges denevér (*Myotis myotis*) határozott dominanciájával. A kereknyergű patkósdenevérnek (*Rhinolophus euryale*) márciusban 6, decemberben 7 egyede tartózkodott a barlangban. A Pisznicei-zsombolyban 5 egyéb faj mellett a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) 31 egyede telet. A Pisznicei Alsó-barlangban és Határ-barlangban csak alkalmi előfordulásokat észleltünk.

A Pisznice-barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a K-i ág bejáratában 10,5°C, a Fő-ág végpontjánál 9,3°C, a Palota-ágban a Tizek-termében 9,4°C, összességében 9,6°C volt. A bejárat szakasz és a Ny-i ág átlagos léghőmérséklete ennél lényegesen alacsonyabb. A Pisznicei-zsomboly levegőjének éves átlaghőmérséklete a bejárat akna 10 m-es mélységében 5,1°C, az aknatalpon (-24 m) 5,4°C, a Cseppkőlefolyásnál 5,9°C, összességében 5,5°C volt.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton

kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A Pisznice-barlangban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei
- 3./ A Pisznicei-zsombolyban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei

A Nagy-Pisznice barlangjaiban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei:

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznice-barlang</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	21
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		horgasszörű denevér	1
		közönséges denevér	12
	2005.03.05.	kis patkósdenevér	18
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	9
		kései denevér	2
	2005.03.27.	pisze denevér	1
		kis patkósdenevér	10
		kereknyergű patkósdenevér	6
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	6
	2005.04.30.	határozatlan	1
		kis patkósdenevér	2
		kereknyergű patkósdenevér	4
	2005.05.22.	csonkafülű denevér	2
		kis patkósdenevér	2
	2005.06.19.	határozatlan	1
		-	-
	2005.07.30.	határozatlan	1
	2005.08.27.	nagyfülű denevér	1
		közönséges denevér	2
		határozatlan	1
	2005.09.24.	nagy patkósdenevér	2
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	8
nagy patkósdenevér		2	
kereknyergű patkósdenevér		1	
csonkafülű denevér		2	
közönséges denevér		2	
kis patkósdenevér		2	
2005.11.26.	kis patkósdenevér	15	
	nagy patkósdenevér	1	
	kereknyergű patkósdenevér	3	
	csonkafülű denevér	2	
	közönséges denevér	2	
2005.12.28.	kis patkósdenevér	17	
	kereknyergű patkósdenevér	7	
	csonkafülű denevér	3	
	közönséges denevér	4	
	pisze denevér	1	

<i>Barláng</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznicei Alsó-barláng</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
	2005.04.30.	-	-
	2005.07.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
<i>Pisznicei Határ-barláng</i>	2005.01.30.	-	-
	2005.03.05.	-	-
	2005.03.27.	kis patkósdenevér	1
		nagy patkósdenevér	1
	2005.04.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.05.22.	-	-
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.08.27.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.09.24.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
<i>Pisznicei-zsomboly</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
		horgasszórú denevér	1
		közönséges denevér	8
		kései denevér	1
		pisze denevér	31
	2005.03.05.	közönséges denevér	4
		pisze denevér	30
	2005.03.27.	közönséges denevér	2
	2005.04.30.	közönséges denevér	2
	2005.05.22.	közönséges denevér	1
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	-	-
	2005.08.27.	-	-
	2005.09.24.	-	-
	2005.10.30.	közönséges denevér	5
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
		vízi denevér	3
		közönséges denevér	12
		pisze denevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
	közönséges denevér	9	
	pisze denevér	12	

A Pisznice-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	K-i ág bejáró	Fő-ág végpont	Tizek-terme
2005.01.30.	-6,2	10,2	9,4	9,5
2005.03.05.	-0,8	10,3	9,2	9,6
2005.03.27.	12,8	10,0	9,4	9,2
2005.04.30.	20,5	10,4	9,5	9,6
2005.05.22.	18,8	10,4	9,4	9,5
2005.06.26.	25,5	10,3	9,4	9,4
2005.07.30.	32,5	10,4	9,6	9,5
2005.08.27.	24,6	10,8	9,5	9,6
2005.09.24.	21,4	10,8	8,9	9,0
2005.10.30.	6,8	10,9	9,3	9,2
2005.11.26.	3,5	11,0	9,2	9,4
2005.12.28.	1,4	10,8	9,3	9,4

A Pisznicei-zsombolyban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Akna, -10 m	Aknatalp, -24 m	Cseppkő- lefolyás
2005.01.30.	-6,5	0,5	2,4	4,5
2005.03.05.	-1,5	2,4	3,6	4,0
2005.03.27.	12,5	6,0	5,1	5,5
2005.04.30.	19,8	6,1	5,5	5,6
2005.05.22.	18,6	5,1	5,3	5,4
2005.06.26.	25,2	6,5	6,5	6,8
2005.07.30.	32,5	6,6	6,1	6,7
2005.08.27.	24,2	7,0	7,0	7,1
2005.09.24.	21,0	6,3	6,0	7,2
2005.10.30.	6,5	7,0	7,5	7,2
2005.11.26.	3,2	4,5	5,1	5,3
2005.12.28.	1,2	3,1	4,5	5,3

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-38/2006.

Jelentés a Nagy-Pisznice területén a 2005. évben végzett barlangkutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (3758 Jósvafő, Tengersizem oldal 1.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység központi részén emelkedő Nagy-Pisznice területén található Pisznice-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4650/1.), Pisznicei Alsó-barlang (4650/46.), Pisznicei Határ-barlang (4650/21.) és Pisznicei-zsomboly (4650/3.) feltáró, geológiai, hidrológiai, klimatológiai és biológiai kutatását valamint dokumentálását Egyesületünk az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által 1-78-1/2003. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A 2005. év folyamán havonkénti rendszerességű léghőmérséklet mérést a Pisznice-barlangban és a Pisznicei-zsombolyban folytattunk. A Pisznicei Alsó-barlangban negyed-évenként, a másik három barlangban havonta történt denevérfaunisztikai adatfelvétel. A tervezett feltáró munkák ez évben az Egyesület más irányú elfoglaltságai miatt elmaradtak, de a szükséges állagvédelmi beavatkozásokat minden esetben el tudtuk végezni.

A denevérfaunisztikai adatfelvételek során a Pisznice-barlangban ez évben 9 faj jelenlétét regisztráltuk, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) és a közönséges denevér (*Myotis myotis*) határozott dominanciájával. A kereknyergű patkósdenevérnek (*Rhinolophus euryale*) márciusban 6, decemberben 7 egyede tartózkodott a barlangban. A Pisznicei-zsombolyban 5 egyéb faj mellett a pisze denevér (*Barbastella barbastellus*) 31 egyede telet. A Pisznicei Alsó-barlangban és Határ-barlangban csak alkalmi előfordulásokat észleltünk.

A Pisznice-barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a K-i ág bejáratában 10,5°C, a Fő-ág végpontjánál 9,3°C, a Palota-ágban a Tizek-termében 9,4°C, összességében 9,6°C volt. A bejárat szakasz és a Ny-i ág átlagos léghőmérséklete ennél lényegesen alacsonyabb. A Pisznicei-zsomboly levegőjének éves átlaghőmérséklete a bejárat akna 10 m-es mélységében 5,1°C, az aknatalpon (-24 m) 5,4°C, a Cseppkőlefolyásnál 5,9°C, összességében 5,5°C volt.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton

kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A Pisznice-barlangban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei
- 3./ A Pisznicei-zsombolyban a 2005. évben végzett klímamérések eredményei

A Nagy-Pisznice barlangjaiban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei:

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznice-barlang</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	21
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		horgasszörű denevér	1
		közönséges denevér	12
	2005.03.05.	kis patkósdenevér	18
		nagy patkósdenevér	1
		kereknyergű patkósdenevér	2
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	9
		kései denevér	2
	2005.03.27.	pisze denevér	1
		kis patkósdenevér	10
		kereknyergű patkósdenevér	6
		csonkafülű denevér	2
		közönséges denevér	6
	2005.04.30.	határozatlan	1
		kis patkósdenevér	2
		kereknyergű patkósdenevér	4
	2005.05.22.	csonkafülű denevér	2
		kis patkósdenevér	2
	2005.06.19.	határozatlan	1
		-	-
	2005.07.30.	határozatlan	1
	2005.08.27.	nagyfülű denevér	1
		közönséges denevér	2
		határozatlan	1
	2005.09.24.	nagy patkósdenevér	2
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	8
nagy patkósdenevér		2	
kereknyergű patkósdenevér		1	
csonkafülű denevér		2	
közönséges denevér		2	
kis patkósdenevér		2	
2005.11.26.	kis patkósdenevér	15	
	nagy patkósdenevér	1	
	kereknyergű patkósdenevér	3	
	csonkafülű denevér	2	
	közönséges denevér	2	
2005.12.28.	kis patkósdenevér	17	
	kereknyergű patkósdenevér	7	
	csonkafülű denevér	3	
	közönséges denevér	4	
	pisze denevér	1	

<i>Barláng</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Pisznicei Alsó-barláng</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
	2005.04.30.	-	-
	2005.07.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
<i>Pisznicei Határ-barláng</i>	2005.01.30.	-	-
	2005.03.05.	-	-
	2005.03.27.	kis patkósdenevér	1
		nagy patkósdenevér	1
	2005.04.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.05.22.	-	-
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.08.27.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.09.24.	kereknyergű patkósdenevér	1
	2005.10.30.	kis patkósdenevér	1
		közönséges denevér	1
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
<i>Pisznicei-zsomboly</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	2
		horgasszórú denevér	1
		közönséges denevér	8
		kései denevér	1
		pisze denevér	31
	2005.03.05.	közönséges denevér	4
		pisze denevér	30
	2005.03.27.	közönséges denevér	2
	2005.04.30.	közönséges denevér	2
	2005.05.22.	közönséges denevér	1
	2005.06.19.	-	-
	2005.07.30.	-	-
	2005.08.27.	-	-
	2005.09.24.	-	-
	2005.10.30.	közönséges denevér	5
	2005.11.26.	kis patkósdenevér	1
		vízi denevér	3
		közönséges denevér	12
		pisze denevér	1
	2005.12.28.	kis patkósdenevér	1
	közönséges denevér	9	
	pisze denevér	12	

A Pisznice-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	K-i ág bejáró	Fő-ág végpont	Tizek-terme
2005.01.30.	-6,2	10,2	9,4	9,5
2005.03.05.	-0,8	10,3	9,2	9,6
2005.03.27.	12,8	10,0	9,4	9,2
2005.04.30.	20,5	10,4	9,5	9,6
2005.05.22.	18,8	10,4	9,4	9,5
2005.06.26.	25,5	10,3	9,4	9,4
2005.07.30.	32,5	10,4	9,6	9,5
2005.08.27.	24,6	10,8	9,5	9,6
2005.09.24.	21,4	10,8	8,9	9,0
2005.10.30.	6,8	10,9	9,3	9,2
2005.11.26.	3,5	11,0	9,2	9,4
2005.12.28.	1,4	10,8	9,3	9,4

A Pisznicei-zsombolyban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Akna, -10 m	Aknatalp, -24 m	Cseppkő- lefolyás
2005.01.30.	-6,5	0,5	2,4	4,5
2005.03.05.	-1,5	2,4	3,6	4,0
2005.03.27.	12,5	6,0	5,1	5,5
2005.04.30.	19,8	6,1	5,5	5,6
2005.05.22.	18,6	5,1	5,3	5,4
2005.06.26.	25,2	6,5	6,5	6,8
2005.07.30.	32,5	6,6	6,1	6,7
2005.08.27.	24,2	7,0	7,0	7,1
2005.09.24.	21,0	6,3	6,0	7,2
2005.10.30.	6,5	7,0	7,5	7,2
2005.11.26.	3,2	4,5	5,1	5,3
2005.12.28.	1,2	3,1	4,5	5,3

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-39/2006.

Jelentés a Pusztamaróti-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegység központi részén, Nyergesújfalu külterületén, a Bajna - Bajót közötti műútról leágazó, Pusztamarótra vezető erdészeti murvás út közelében lévő Hajdúugrató sziklaszirtjétől nyugatra emelkedő dombocska meredek, sziklás északkeleti oldalában nyíló Pusztamaróti-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4621/43.) feltáró kutatását, természettudományos alapkutatását, valamint dokumentálását Egyesületünk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által 9957/2/2004. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatja.

A tágas bejárat sziklafal tövében nyílik, a völgytalp fölött kb. 10 m relatív magasságban. A barlang felső triász vastagpados dachsteini mészkőben alakult ki, ÉK-DNy irányú törésvonal mentén. Kezdetben meredeken lejtő, majd a végpont közelében függőlegesbe forduló, jelenleg 6 m hosszban járható üregének jellegzetességei a jólfejlett gömbüstök. Formakincse alapján feltételezhető, hogy valamikor forrásbarlangként működött.

A barlang feltárását a 2004. év utolsó napjaiban kezdtük meg az aknatalpon található nagymennyiségű avart és korhadt fatörmelék eltávolításával. A 2005. évben már az aknatalpat mélyítettük. Kőtörmelékes erdei talaj majd kőtörmelékes sárgásbarna színű agyag bontásával az év végéig 1,5 métert süllyesztettük a talpszintet. A kitermelt anyagot a bejárat előterében helyeztük el.

A barlangot a nyári feltárási időszakon kívül is rendszeresen ellenőriztük. Benne denevérek jelenlétét egyetlen alkalommal sem észleltük.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-40/2006.

Jelentés a Szelim-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
(9021 Győr, Árpád u. 28-32.)
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Felügyeleti Igazgatóság
Székesfehérvári Regionális Iroda (8000 Székesfehérvár, Távírda u. 2.)
Kuny Domokos Múzeum, Kisné Cseh Julianna (2890 Tata, Művész köz 3.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/B.)
MÁFI Országos Földtani Múzeum, dr.Kordos László (1143 Budapest, Stefánia u. 14.)
MNM Adattár (1053 Budapest, Magyar u. 40.)
Tatabányai Múzeum, Fűrészné Molnár Anikó (2800 Tatabánya, Fő tér 38.)
Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzat Jegyzője (2800 Tatabánya, Fő tér 6.)
Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala (2800 Tatabánya, Fő tér 6.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

Egyesületünk 1994 óta végzi a Tatabánya külterületén, az Újvárostól északra emelkedő Kő-hegy meredek, sziklás peremi letörésében nyíló, őslénytani és régészeti jelentősége miatt fokozottan védett Szelim-barlang (régészeti lelőhely azonosító száma: 21310., országos barlangnyilvántartási száma: 4630/8.) kutatását. E munka korábban az Ásatási Bizottság által 381-069-1/93A. számon kiadott ásatási engedély, valamint a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság által BTI-718/2/93. számon kiadott barlangkutatási engedély alapján, majd az 1999-ben lefolytatott új engedélyezési eljárást követően a Kulturális Örökség Igazgatósága által 260-07-7/1999.KÖI számon kiadott ásatási engedély és a BNPI 22-35/2/99. számú, 2004. december 31-éig érvényes barlangkutatási engedélye alapján folyt.

2004. decemberében kérelmet nyújtottunk be a kutatási engedély érvényességi időtartamának meghosszabbítása tárgyában a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósághoz. Az Igazgatóság beszerezte a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Felügyeleti Igazgatóság Székesfehérvári Regionális Iroda 430/0112/01/2005. számú szakhatósági hozzájárulását, de a 2005. január 1-én életbe lépő jogszabályi változások miatt kérelmünket már az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség bírálta el. Végül is a Felügyelőség 2005. május 3-án H-16274-2/2005. számon kiadott határozatával a barlang további kutatását 2009. december 31-éig engedélyezte.

A 2005. év elején elvégeztük a szükséges állagmegóvási munkákat. Ellenőriztük a barlang végpontja fölött korábban megnyitott kutatóakna falait, letisztítottuk a meglazult kötőrmeléket. A szálbanálló dachsteini mészkőrétegek fölötti, agyag, lösz és erdei talaj rétegeket megnyitó meredek rézsű állékonysága változatlanul megfelelő, jelentősebb suvadás vagy omlás nem várható. A barlangot továbbra is igyekeztünk folyamatosan tisztán tartani. Rendszeresen felszámoltuk az újra és újra megjelenő tűzrakó helyeket és több alkalommal távolítottunk el nagy mennyiségű szemetet. Az érdemi kutató munkát május második felében tudtuk megkezdeni.

Szervezési szempontból és a barlangi munkák során is sok nehézséget okozott, hogy a barlangban forgatták az "Eragon" címmel készülő fantáziafilm egy jelenetét. Ez az előkészítéssel (díszletépítés, bejáratok sötétítése, stb.) és a forgatást követő katasztrófális állapot (szemét, szénporral szennyezett aljzat és oldalfalak, stb.) felszámolásával együtt közel három hónapig tartott.

Az év folyamán folytattuk a korábban félbemaradt tereprendezési munkákat a barlang nagy csarnokának bejáratközei részében. Az itteni törmeléklető anyagából, korábban átforgatott, az 1930-as évek ásatásai során ide felhalmozott agyagos, kötőrmelékes löszből kb. 10 m³-nyit vizsgáltunk át és távolítottunk el. A kibontott anyagból kézi – de rendkívül aprólékos – válogatással kb.450 darab gerinces csontmaradványt és 381 darab kerámia-töredéket gyűjtöttünk be. E munkaterületen belül a szakmai felügyeletet ellátó Kisné Cseh Julianna és a Tatabányai Múzeum munkatársainak helyszíni irányításával és közreműködésével részben feltártuk a nyugati bejárat mellett már 2003-ban megismert „csontgödört”. Innen közel 300 db emberi csontmaradvány került elő.

Ugyancsak folytatódott a barlang végponti omladékfalának bontása. Az agyaggal rendkívül erősen kötött kötőrmeléket kézi erővel nem, csak kompresszor és légkalapács felhasználásával tudtuk omlasztani. E munkával közel 1,5 métert tudtunk előre haladni. Egyre jobban kibontakozik a beszakadás belső szálkő boltíve, mely alatt a feltárás már biztos irányt követve haladhatna tovább a korábban geofizikai és fúrásos kutatással is kimutatott légteres üreg irányába.

A végponti omladékfal előterében 2003-ban megnyitott szelvényfeltárás barlangi medvés rétegeből dr.Kordos László (MÁFI Országos Földtani Múzeum) gyűjtött be csontmaradványokat és vett iszapolásra nagyobb mennyiségű üledékmintát. E szelvény alatt az üledéksor további feltárásaként a barlangjáratra keresztirányú kutatógödröt mélyítettünk. Ebben 2,5 m mélységig őslénytanilag és régészetileg meddő homokos üledékben haladtunk (Gaál-féle "D" réteg), az alatta feltételezett barlangi agyagot (Gaál-féle "E" réteg), vagy a barlang szálkő talpát még nem értük el.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ Gerinces maradványok a Szelim-barlangból
- 2./ Régészeti leletek a Szelim-barlangból

Gerinces maradványok a Szelim-barlangból

A 2005. évben az aktuális rendezési és feltárási munkákhoz szorosan kapcsolódva a barlang két területén – a nyugati (nagy) bejáratnál lévő áthalmazott anyagból és a végponti omlás anyagából – végeztünk őslénytani leletgyűjtést. A bejárat zónából leletmentés-szerűen, míg a végponti omlás anyagából rendkívül alapos kézi válogatással és ásatásos módszerrel begyűjtött gerinces maradványokat *dr. Kordos László* (Magyar Állami Földtani Intézet, Országos Földtani Múzeum) határozta meg.

A barlang bejárat zónájából begyűjtött csontmaradványok közül a rágcsálók (fütyentő nyúl, szibériai pocok, patkányfejű pocok) és barlangi medve felső pleisztocén korúak. A béka, a madarak, a denevérek, az ember és a háziállatok maradványai a holocénből származnak. A teljes fajlista:

Pelobates fuscus – ásóbéka
Aves div. sp. indet. – madarak
Chiroptera div. sp. indet – denevérek
Homo sapiens – ember
Lepus europaeus – mezei nyúl
Ochotona sp. – fütyentő nyúl
Citellus sp. – ürge
Glis glis – nagypele
Cricetus cricetus - hörcsög
Arvicola terrestris – vízi pocok
Microtus arvalis – mezei pocok
Microtus gregalis – szibériai pocok
Microtus oeconomus – patkányfejű pocok
Apodemus sp. – egér
Ursus spelaeus – barlangi medve
Equus caballus – ló
Sus scrofa – házi disznó
Bos sp. – marhaféle
Ovis seu *Capra* – juh vagy kecske

A nyugati bejárat mellett feltárt „csontgödör”-ből nagymennyiségű, több egyedtől származó, összességében közel 300 darabból álló koraközépkori emberi csontmaradvány együttest gyűjtöttünk be. A lelet állapota és elhelyezkedése arra utal, hogy utólagos áthelyezéssel került a barlang e pontjára. Feltételezzük (és ezt korabeli fotók is alátámasztják), hogy a Gaál-féle ásatás során a barlang belső részében talált emberi csontokat egy helyen halmazták fel, majd ott betemették a folytatódó feltárást vegyes üledékanyagával. A részletesebb embertani vizsgálat – ivar, kor, egészségi állapot, stb. – sok értékes információt szolgáltatna az anyagról.

A végponti feltárásból ez évben előkerült csontok egy kivétellel a barlangi medve (*Ursus spelaeus*) maradványai. Az egyetlen kivételt a barlangi oroszlán (*Felis spelaea*) lábközépcsontja képezi. A feltárást felső részében a csontmaradványok rendkívül rossz állapotúak, általában apróra zúzottak. Lefelé haladva a csontok állaga jelentősen javul.

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-41/2006.

Jelentés a Tükör-forrási-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Hűvösvölgyi u. 52.)
Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (3304 Eger, Sánc u. 6.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Tata város belterületén, az Angolpark Cseke-tó közeli részén kb. 136 m tszf. magasságban nyíló, jelenleg aktivizálódó, geológiai, genetikai, morfológiai és hidrológiai értékei miatt fokozottan védett Tükör-forrasi-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4630/40.) hidrológiai és klimatológiai kutatását valamint dokumentálását Egyesületünk a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság által 22-5/2001. számon kiadott, 2005. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatta.

A barlangot a Tatabányai Barlangkutató Csoport (Egyesületünk jogelődje) tárta fel 1974-ben. A barlangföldtani szempontból egyedülállóan változatos rétegsort (pleisztocén forrásmész, pannon homokkő, oligocén agyag, homokkő és kavicskonglomerátum) harántoló forráskürtő az 1960-as évek elejéig nagy hozamú forrásként működött, ezt követően a tatabányai szénbányákban folyó nagyfokú karsztvíz-kiemelés, a karsztvízszint jelentős mértékű lesüllyedése következtében fokozatosan szárazzá vált. A csaknem függőleges irányú, váltakozó szelvényű, falain változatos korróziós és eróziós formákat mutató járatot 1974-ben 23,5 m-es mélységig, 1986-ban már közel 30 m-es mélységig lehetett bejárni.

A barlangban a 2005. év folyamán három mérési ponton havi rendszerességgel végeztünk léghőmérséklet méréseket, az első félévben ugyanakkor mértük a végponton megjelenő karsztvíz szintjét és hőmérsékletét is. Ugyancsak regisztráltuk az időszakos és a 10 m-es mélység alatt állandó és igen intenzív csepegéseket, de vízkémiai vizsgálatokra ez évben sem került sor. A május 21. – június 25. közötti radon aktivitáskoncentráció vizsgálat eredményeit az MTA Debreceni Atommagkutató Intézet Radon Csoportja készíti el. Jelentésünk összeállításának időpontjáig a feldolgozás eredményét sajnos nem kaptuk meg. A barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a -6 m-es szinten 13,6 °C, a -10 m-es szinten 15,1 °C, a -14,5 m-es szinten 16,1 °C, összességében 14,9 °C volt.

A barlang végpontján megjelenő nyílt tükrű karsztvíz szintje 2005-ben hasonlóan változott, mint az előző évben. Nyár közepéig erőteljes vízszintemelkedés volt megfigyelhető, ekkor viszont kis mértékű vízszintsüllyedés, majd stagnálás következett be. Mindez a közeli Edzőtáborban lévő vízkiemelő kút szakaszos üzemeltetésével magyarázható. Ősztől – a kút leállítása után – újra megindult a vízszint emelkedése, mely az év végén olyan intenzív volt, hogy a korábban -16 m-en lévő, majd februárban a -14,5 m-es szintre áthelyezett mérőhelyet decemberben már meg sem tudtuk közelíteni.

Kutatási engedélyünk érvényessége 2005. december 31-én lejárt. Mivel a munkát hosszú távon tovább kívánjuk folytatni, ezért a hosszabbításra vonatkozó engedély-kérelmünket véleményezésre és az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség felé történő továbbításra decemberben benyújtottuk a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságához. A Felügyelőség 2006. január 12-én H-245-2/2006. számon kiadott határozatával a további kutatást 2008. december 31-éig engedélyezte.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet: A 2004. évi hőmérséklet mérések eredményei

A Tükör-forrási-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet és vízhőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	-6 m	-10 m	(-16 m) -14,5 m	Vízhőfok
2005.01.30.	-3,2	12,1	15,0	-	-
2005.02.26.	5,3	12,6	15,0	16,5	19,3
2005.03.26.	16,8	12,4	15,0	17,5	19,2
2005.04.30.	24,0	12,7	14,1	17,5	19,2
2005.05.21.	15,4	13,1	15,0	16,5	19,3
2005.06.25.	26,8	13,1	15,5	16,0	19,2
2005.07.30.	31,8	14,4	15,5	16,5	
2005.08.28.	26,4	14,8	15,2	15,4	
2005.09.25.	20,8	14,8	15,2	15,4	
2005.10.31.	8,5	14,4	15,2	15,4	
2005.12.04.	5,9	14,2	15,2	15,0	
2005.12.30.	-1,8	14,0	15,2	15,0	

GERECSE BARLANGKUTATÓ és TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Közhasznú szervezet

Adószám: 19143190-1-11
Számlaszám: 11740009-20008244

2800 Tatabánya, Gál István ltp. 405/a.
Tel.: 06-34-309-741, Fax: 06-34-309-742
e-mail: gbte@mail.datanet.hu

GBTE-42/2006.

Jelentés a Vértes László-barlangban a 2005. évben végzett kutató munkáról

(Kivonat a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
készülő 2005. évi évkönyvéből)

Összeállította: Juhász Márton kutatásvezető

Kapja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (1021 Budapest, Húvösvölgyi u. 52.)
KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztály (1025 Budapest, Szépvölgyi u. 162/b.)
GBTE Adattár

Tatabánya, 2006. február

Kézirat

A Gerecse-hegységben, a Vértesszőlős község külterületén emelkedő Halyagos-hegy északnyugati oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszán található víznyelősor (Vértes László-barlang – Szende-barlang – Szőlősi Arany-lyuk – Névtelen-nyelő) legalsóbb tagjaként kb. 380 m tszf. magasságban nyíló Vértes László-barlang (országos barlangnyilvántartási száma: 4630/27.) feltáró kutatását, hidrológiai, klimatológiai és biológiai vizsgálatát, valamint dokumentálását Egyesületünk 2001-től a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által 22-16/2001. számon kiadott, 2004. december 31-éig érvényes kutatási engedély alapján folytatta. A 2004. decemberében lefolytatott új engedélyezési eljárást követően a barlang kutatása jelenleg a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által 2320/3/2004. számon kiadott, 2007. december 31-éig érvényes engedély alapján folyik.

A ma már inaktív víznyelőbarlang felső triász vastagpados dachsteini mészkőben alakult ki, ÉNy-DK irányú törésvonal mentén. Lépcsős letörésekkel tagolt lejtős járatai elsősorban e tektonikai síkra illeszkednek. Szűk és helyenként omladékos járatszakai kisebb-nagyobb termeket (Nagy-terem, Travi-terem, Szifon-terem) kapcsolnak össze. Falain uralkodóak a korróziós formák, kevés cseppkőképződménnyel. Jelenleg a barlang mélysége 62 m, járatainak összhosszúsága 124 m.

A barlangban a 2005. év folyamán havi rendszerességgel végeztünk denevérfaunisztikai adatfelvételt és 5 mérési ponton (Felső hasadékjárat, Alsó hasadékjárat, Nagy-terem, Travi-terem, Szifon-terem) regisztráltuk a léghőmérsékletet. Ugyancsak regisztráltuk az elszórtan és csak időszakosan megjelenő csepegéseket, de vízkémiai vizsgálatokra ez évben sem került sor. Rendszeresen ellenőriztük a végponti szifon állapotát is. A vízszint a megszokott változásokat mutatta, a szintingadozás mértéke ez évben is kb. 150 cm volt. A szifont egész évben változó mélységű víz borította, ezért feltárási munkát meg sem kíséreltük.

Denevérfaunisztikai adatfelvételeink során ez évben három faj, a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*), a horgasszőrű denevér (*Myotis nattereri*), és a közönséges denevér (*Myotis myotis*) jelenlétét észleltük. Mindhárom faj képviselői a téli időszakban jelentek meg a barlangban alacsony, általában 1-3, maximum 4 egyedszámmal.

A barlang levegőjének éves átlaghőmérséklete a 2005. évben a Felső hasadékjáratban 8,0 °C, az Alsó hasadékjáratban 8,3 °C, a Nagy-teremben és a Travi-teremben 8,4 °C, a Szifon-teremben 8,5 °C, összességében 8,3 °C volt. Szokatlan, a megszokott értékektől jelentős eltérés mutatkozott március 26-án, mikor az Alsó hasadékjáratban 6,4 °C-ot, a Nagy-teremben 7,2 °C-ot mértünk. E jelenség feltehetően a hirtelen hóolvadást követően bejutó nagy-mennyiségű víz hűtő hatásával magyarázható.

Tatabánya, 2006. február 15.

Juhász Márton
kutatásvezető

Melléklet:

- 1./ A 2005. évi denevérfaunisztikai adatfelvételek eredményei
- 2./ A 2005. évi léghőmérséklet (°C) mérések eredményei

**A Vértes László-barlangban 2005-ben végzett denevérfaunisztikai adatfelvételek
eredményei:**

<i>Barlang</i>	<i>Számlálás időpontja</i>	<i>Faj</i>	<i>Egyedszám</i>
<i>Vértes László-barlang</i>	2005.01.30.	kis patkósdenevér	1
	2005.02.26.	horgasszórú denevér	3
		közönséges denevér	1
	2005.03.26.	közönséges denevér	1
	2005.04.27.	közönséges denevér	1
	2005.05.28.	kis patkósdenevér	1
	2005.06.26.	-	-
	2005.07.31.	-	-
	2005.08.28.	-	-
	2005.09.25.	közönséges denevér	1
	2005.10.23.	kis patkósdenevér	1
	2005.11.27.	kis patkósdenevér	1
		horgasszórú denevér	3
		közönséges denevér	4
		2005.12.29.	kis patkósdenevér
horgasszórú denevér		1	
	közönséges denevér	3	

A Vértes László-barlangban 2005-ben végzett léghőmérséklet (°C) mérések eredményei:

Időpont	Felszín	Felső hasadékjárat	Alsó hasadékjárat	Nagy-terem	Travi-terem	Szifon-terem
2005.01.30.	-5,8	6,9	8,4	8,4	8,4	8,5
2005.02.26.	-1,5	7,1	8,4	8,4	8,4	8,5
2005.03.26.	14,6	7,0	6,4	7,2	8,1	8,2
2005.04.27.	16,5	8,2	8,5	8,5	8,5	8,6
2005.05.28.	29,1	8,5	8,6	8,6	8,6	8,7
2005.06.26.	25,5	8,5	8,5	8,5	8,6	8,6
2005.07.31.	30,3	8,6	8,6	8,6	8,5	8,6
2005.08.28.	24,6	8,6	8,5	8,6	8,4	8,7
2005.09.25.	21,4	8,5	8,4	8,4	8,3	8,6
2005.10.23.	14,6	8,5	8,4	8,5	8,5	8,4
2005.11.27.	4,9	8,0	8,3	8,4	8,4	8,6
2005.12.29.	-0,8	8,2	8,4	8,4	8,6	8,5